

**Deportacja,
powrót do kraju
„reconnection”
i dobrowolny powrót**

**Przewodnik dla osób
bezdomych i
pracowników
zajmujących się
bezdomyością**

PILC, 2022

Informacje o przewodniku

Ten przewodnik pomoże ci zrozumieć zasady dotyczące **deportacji, administracyjnego nakazu wyjazdu, dobrowolnych powrotów i międzynarodowych powrotów „reconnection”** po Brexicie.

Pomoże ci on zrozumieć twoje (lub osoby, którą wspierasz) prawa i możliwości, jeśli:

- Grozi ci deportacja lub administracyjna decyzja nakazująca wyjazd; lub
- Otrzymasz propozycję pomocy w powrocie do kraju pochodzenia.

Ten przewodnik **nie** zastępuje porady prawnej. W ostatnim rozdziale znajdziesz informacje, gdzie możesz uzyskać poradę dotyczącą twojej konkretnej sytuacji.

Spis treści

4	Deportacja
9	Decyzja nakazująca wyjazd
14	Zasada bezdomności
16	Dobrowolny powrót
20	Dobrowolne lub międzynarodowe powroty „reconnection”
23	Czy powrót jest dla mnie?
26	Organizacje charytatywne i Home Office
28	Dalsze porady
32	Dlaczego napisaliśmy ten poradnik
33	Podziękowania/Autor
34	O PILC

Deportacja*

Jest to termin prawny określający sytuację, w której brytyjskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Home Office) zmusza osobę karaną do opuszczenia Wielkiej Brytanii.

Osoby, które zostały deportowane zazwyczaj nie mogą wrócić do Wielkiej Brytanii.

Nie można zostać deportowanym, jeśli jest się obywatelem brytyjskim.

* Słowo "deportacja" jest czasem używane do określenia innych rodzajów przymusowego wydalenia, w tym **administracyjnej decyzji nakazującej wyjazd** (patrz strona 9).

Czy mogę być deportowany/a za bycie bezdomnym?

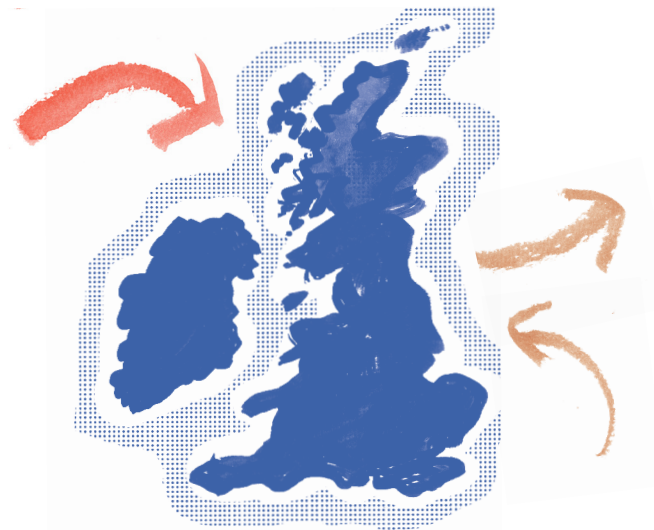
Nie możesz zostać deportowany/a tylko dlatego, że jesteś bezdomny/a lub śpisz na ulicy.

Jednak w 2020 r. brytyjskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Home Office) wprowadziło nową zasadę, zgodnie z którą bezdomność może być podstawą do anulowania lub odmowy pozwolenia na pobyt w Wielkiej Brytanii **w pewnych okolicznościach** (patrz strona 14)

Jakie są moje prawa jeśli Home Office chce mnie deportować?

Możesz mieć możliwość zakwestionowania decyzji o **deportacji**. Szanse powodzenia mogą zależeć od:

- wagi przestępstwa i tego, czy byłeś skazany / byłaś skazana za inne przestępstwa
- długości kary pozbawienia wolności
- tego jak długo mieszkasz w Wielkiej Brytanii
- tego czy masz bliską rodzinę w Wielkiej Brytanii
- sytuacji w kraju pochodzenia
- tego czy cierpisz na poważne schorzenia fizyczne lub psychiczne

Czy mogę wrócić po deportacji?

Jeśli zostaniesz deportowany /deportowana, prawdopodobnie będziesz podlegać zakazowi ponownego wjazdu. Przed ponownym wjazdem należy złożyć wniosek o cofnięcie nakazu deportacji.

Więcej informacji na ten temat może udzielić adwokat lub doradca imigracyjny.

Czy mogę zostać deportowany/a, jeśli jestem obywatelem/ obywatelką UE?

Obywatele UE mogą być deportowani w pewnych okolicznościach.

Zawsze tak było. Jednak Brexit ułatwił Home Office deportację obywateli Unii, którzy mają nowe wyroki skazujące za przestępstwa.

Dotyczy to również osób posiadających status osoby osiedlonej lub wstępnie osiedlonej.

SKORZYSTAJ Z PORADY!

Jeśli Home Office chce cię deportować, jak najszybciej skorzystaj z porady prawnika imigracyjnego lub zarejestrowanego doradcy imigracyjnego (zobacz dalsze porady na stronie 28).

Administracyjna Decyzja Nakazująca Wyjazd (Administrative Removal)

Jest to sytuacja, w której Home Office zmusza do opuszczenia kraju osobę, która nie posiada legalnego pozwolenia na pobyt w Wielkiej Brytanii.

Może to być na przykład:

- osoba której wygasła wiza
- osoba która nigdy nie posiadała wizy
- osoba której wniosek o pobyt w Wielkiej Brytanii został odrzucony; lub
- obywatel UE nieposiadający statusu osoby osiedlonej, statusu osoby oczekującej lub nieposiadający rozpoczętego wniosku o status

Home Office może starać się o zatrzymanie osoby w centrum detencyjnym przed takim nakazem wyjazdu

Jakie są moje prawa jeśli Home Office chce nakazać mi wyjazd?

Możesz zakwestionować **administracyjną decyzję nakazu wyjazdu**.

Nie powinieneś/nie powinnaś otrzymać nakazu wyjazdu, jeśli:

- Masz toczący się wniosek imigracyjny lub wniosek o azyl; lub
- Odwołujesz się od decyzji i masz prawo do odwołania się w kraju w którym się znajdujesz

Możesz poinformować Home Office o innych powodach prawnych, dla których nie powinieneś /nie powinnaś otrzymać administracyjnej decyzji nakazującej wyjazd.

Na przykład, możesz argumentować, że administracyjny nakaz wyjazdu naruszałby Twoje prawa człowieka lub że grozi ci zagrożenie w kraju pochodzenia. Prawdopodobnie będziesz potrzebować adwokata, który pomoże ci w przedstawieniu tych argumentów.

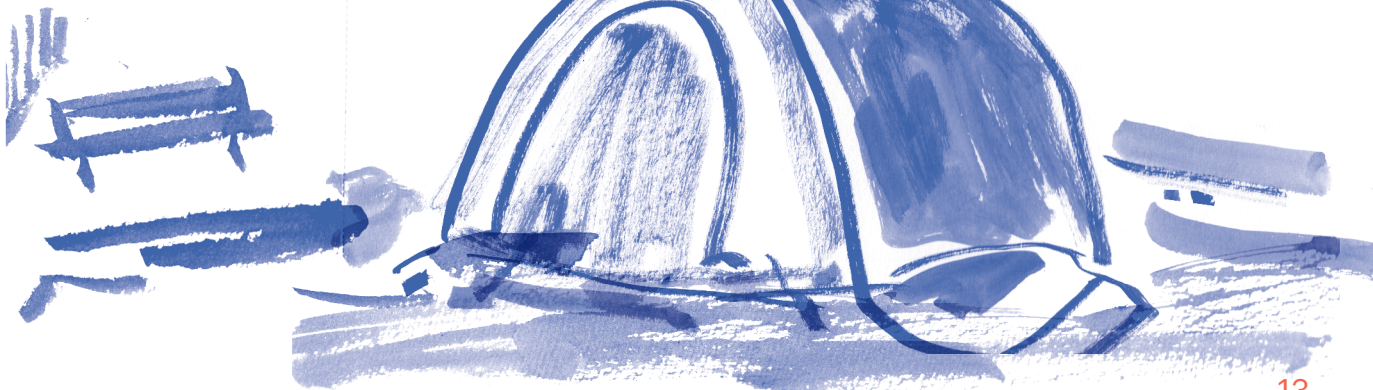
Czy mogę wrócić po administracyjnym nakazie wyjazdu?

Jeśli zostaniesz administracyjnie wydany/a, prawdopodobnie będziesz podlegać zakazowi ponownego wjazdu. W okresie obowiązywania tego zakazu nie można wrócić do Wielkiej Brytanii. Okres zakazu ponownego wjazdu może być krótszy, jeśli zgodzisz się na dobrowolne opuszczenie kraju.

Czy mogę otrzymać administracyjny nakaz wyjazdu z powodu bezdomności?

Nie możesz dostać administracyjnego nakazu wyjazdu tylko dlatego, że jesteś bezdomny/bezdomna lub śpisz na ulicy.

Jednak w 2020 r. Home Office wprowadziło nową zasadę, zgodnie z którą bezdomność może być podstawą do anulowania lub odmowy pozwolenia na pobyt w Wielkiej Brytanii **w pewnych okolicznościach** (patrz strona 14).

SKORZYSTAJ Z PORADY!

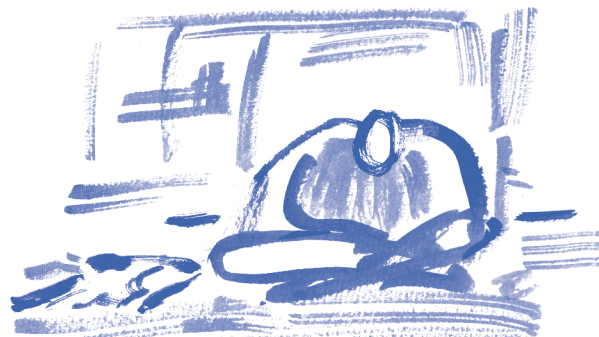
Jeśli Home Office chce Ci **administracyjnie nakazać wyjazd z kraju, jak najszybciej** skorzystaj z porady prawnika imigracyjnego lub zarejestrowanego doradcy imigracyjnego (zobacz dalsze porady na stronie 28).

Co to jest zasada o bezdomności („rough sleeping rule“)?

W 2020 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Home Office) wprowadziło zasadę, zgodnie z którą spanie na ulicy może być podstawą do anulowania pozwolenia na pobyt w Wielkiej Brytanii w pewnych okolicznościach.

Nowa reguła o bezdomności nie dotyczy wszystkich. Na przykład, następujące osoby są wyłączone:

- Osoby, które otrzymały lub kwalifikują się do otrzymania statusu osoby oczekującej lub osiedlonej w ramach Programu EU Settlement Scheme (EUSS)
- Większość osób, którym przyznano pozwolenie na pobyt jako uchodźcom, na podstawie praw człowieka lub ze względu na ochronę humanitarną.

Home Office stwierdziło, że nowe zasady dotyczące bezdomności powinny być stosowane tylko wtedy, gdy taka osoba:

1. 'wielokrotnie odmówił(a) odpowiedniej oferty wsparcia'; lub
2. 'angażuje się w uporczywe zachowania antyspołeczne'

SKORZYSTAJ Z PORADY!

Jeśli martwisz się nową zasadą na temat bezdomności, skontaktuj się z PILC pod adresem: office@pilc.org.uk / 0203 877 0867

Dobrowolny Powrót

Jest to program prowadzony przez Home Office. Obywatelom spoza Wielkiej Brytanii można zaoferować praktyczną pomoc, w tym pieniądze, w celu opuszczenia Wielkiej Brytanii.

(Dobrowolny powrót nie jest tym samym co **dobrowolny lub międzynarodowy powrót „reconnection”** - patrz strona 20)

Wśród osób, którym oferuje się dobrowolny powrót, mogą być

- Osoby, które nie mają legalnego pozwolenia na pobyt w Wielkiej Brytanii
- Osoby ubiegające się o azyl i osoby, którym odmówiono azylu
- Ofiary handlu ludźmi i współczesnego niewolnictwa

Home Office poinformowało, że osoby cierpiące na bezdomność mogą otrzymać wsparcie finansowe w wysokości do 3000 funtów, jeśli złożą wniosek o dobrowolny powrót.

Niektóre osoby nie mogą ubiegać się o dobrowolny powrót. Należą do nich:

- Osoby, wobec których policja prowadzi dochodzenie lub które przebywają w areszcie imigracyjnym (detention)
- Osoby, które zostały skazane na karę pozbawienia wolności na okres 12 miesięcy lub dłuższy
- Osoby, które otrzymały nakaz deportacji

Czy muszę zgodzić się na dobrowolny powrót?

Nie ma prawnego wymogu, aby dana osoba zgodziła się na dobrowolny powrót.

Jeśli jednak jesteś osobą nieposiadającą legalnego pozwolenia na pobyt w Wielkiej Brytanii i nie zgodzisz się na dobrowolny powrót, Home Office może podjąć próbę wydania **administracyjnego nakazu wyjazdu** (patrz strona 9).

Zaakceptowanie dobrowolnego powrotu może mieć poważne konsekwencje dla wszelkich bieżących lub przyszłych wniosków imigracyjnych, nawet jeśli później zmienisz zdanie.

Czy mogę powrócić po zaakceptowaniu dobrowolnego powrotu?

Jeśli zgodzisz się na dobrowolny powrót, możesz zostać objęty/a zakazem ponownego wjazdu, jeśli przebywałeś w Wielkiej Brytanii bez ważnego statusu imigracyjnego.

W okresie obowiązywania zakazu nie możesz wrócić do Wielkiej Brytanii. Okres zakazu ponownego wjazdu może być krótszy niż w przypadku deportacji lub administracyjnej decyzji o nakazie wyjazdu.

SKORZYSTAJ Z PORADY!

W przypadku otrzymania propozycji dobrowolnego powrotu należy skorzystać z porady adwokata imigracyjnego lub zarejestrowanego doradcy imigracyjnego (patrz Dalsze porady na stronie 28).

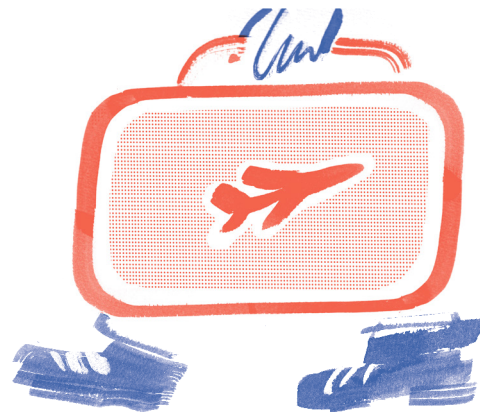
Dobrowolny Lub Międzynarodowy Powrót „Reconnection”

Jest to rodzaj usług świadczonych przez samorządy (councils) lub organizacje charytatywne specjalnie dla osób bezdomnych. (To inny program niż **dobrowolny powrót** - patrz strona 16)

Celem programu **Reconnection** jest ograniczenie zjawiska bezdomności poprzez powrót osób bezdomnych do kraju pochodzenia. Może to obejmować opłacenie biletu lotniczego, a nawet zorganizowanie podróży

Niektóre programy **reconnection** oferują inną pomoc, taką jak:

- zakwaterowanie przed wyjazdem
- pomoc w zakupie odzieży lub walizki

Czy muszę zgodzić się na dobrowolny powrót „reconnection”?

Nie ma prawnego wymogu, aby osoba bezdomna musiała przyjąć ofertę **dobrowolnego lub międzynarodowego powrotu „reconnection”**.

Jeśli nie masz pozwolenia na pobyt w Wielkiej Brytanii i nie zgodzisz się na dobrowolną „reconnection”, Home Office może podjąć próbę wydania **administracyjnego nakazu wyjazdu** z kraju (patrz rozdział 9).

Czy mogę wrócić po zaakceptowaniu ‘reconnection’?

Nie ma ograniczeń prawnych dotyczących powrotu do Wielkiej Brytanii w wyniku przyjęcia ‘dobrowolnej’ lub międzynarodowej ‘reconnection’. Jeśli jednak posiadasz nakaz deportacji i zgodzisz się na dobrowolną rekonesję, nie będziesz mógł wrócić, chyba że nakaz deportacji zostanie cofnięty.

SKORZYSTAJ Z PORADY!

Jeśli masz wątpliwości dotyczące jakiegokolwiek aspektu dobrowolnego powrotu ‘reconnection’, skontaktuj się z **office@pilc.org.uk / 0203 877 0867**

Czy powrót do mojego kraju pochodzenia jest dla mnie odpowiedni?

To zależy od konkretnego przypadku.

To, czy taki program jest dla ciebie odpowiedni, będzie prawdopodobnie zależeć od wielu czynników. Należą do nich:

- twoja sytuacja osobista
- twoje prawa do pracy, mieszkania i zasiłków w Wielkiej Brytanii
- oraz sytuacji w kraju twojego pochodzenia.

Decyzja o powrocie do kraju pochodzenia powinna zawsze **należeć do ciebie**.

Informacje, których będziesz potrzebować, aby dokonać świadomego wyboru, będą prawdopodobnie obejmować:

- poradę imigracyjną od adwokata imigracyjnego lub zarejestrowanego doradcy imigracyjnego
- niezależną poradę dotyczącą prawa do mieszkania, usług socjalnych, opieki zdrowotnej i innych niezbędnych świadczeń w Wielkiej Brytanii
- Informacje na temat prawa do mieszkania, usług socjalnych, opieki zdrowotnej i innych niezbędnych świadczeń w kraju pochodzenia
- Informacje o tym, jakie wsparcie zostanie ci zaoferowane w trakcie całego procesu dobrowolnego lub międzynarodowego ponownego połączenia

Informacje te powinny być przekazane na piśmie w języku zrozumiałym dla danej osoby.

Organizacje Charytatywne I Home Office

W przeszłości niektóre samorządy (councils) i organizacje charytatywne współpracowały z Home Office w celu zmuszenia lub nakłonienia osób bezdomnych do opuszczenia Wielkiej Brytanii.

Obejmowało to udostępnianie danych osobowych oraz lokalizacji miejsc, w których osoby te spały pod gołym niebem.

Większość organizacji charytatywnych i niektóre samorządy twierdzą obecnie, że nie będą współpracować z Home Office w celu zmuszenia osób bezdomnych do opuszczenia Wielkiej Brytanii.

Jednak w pewnych okolicznościach samorządy i niektóre organizacje charytatywne nadal dzielą się informacjami z Home Office. W niektórych przypadkach mogą być do tego prawnie zobowiązane.

Powinieneś/powinnaś zapytać każdą organizację charytatywną, z którą współpracujesz, czy udostępni Twoje dane Home Office.

ZASIĘGNIJ PORADY!

Jeśli masz wątpliwości co do współpracy organizacji charytatywnych z Home Office, możesz uzyskać niezależną poradę, kontaktując się z office@pilc.org.uk / **0203 877 0867**

Dalsze porady

**Porady i wsparcie dla bezdomnych
obywateli spoza Wielkiej Brytanii,
w tym porady imigracyjne**

**Joint Council on the Welfare of
Immigrants:**

www.jcwi.org.uk

Linia porad: 020 7553 7470

Poniedziałki, wtorki i czwartki w godz
10am-1pm

**Notre Dame Refugee Centre
(Centrum Uchodźców Notre Dame)**

www.notredamerc.org.uk

Linia porad: 0207 440 2669

Poniedziałki 10:30 - 12:30

i środy & piątki 10:30 - 13:30

Specjalistyczne porady dla kobiet

Rights of Women (Prawa Kobiet)

rightsofwomen.org.uk

Linia porad: 0207 490 7689

Poniedziałki 10am – 1pm & 2pm - 5pm

Czwartki 10am – 1pm & 2pm - 5pm

Porady dla ludności Romskiej

Roma Support Group

(Grupa Wsparcia dla Romów):

www.romasupportgroup.org.uk

Porady i wsparcie dla osób zatrzymanych w areszcie imigracyjnym (detention centre)

Bail for Immigration Detainees (BID)

<https://www.biduk.org>

Gatwick Detainee Welfare Group (Grupa Pomocy Społecznej dla Osób Zatrzymanych w Gatwick)

<https://www.gdwg.org.uk>

SOAS Detainee Support (SOAS Wsparcie Dla Osób Zatrzymanych)

<https://soasdetaineesupport.wordpress.com>

Więcej informacji na temat:

Deportacja

<https://hub.unlock.org.uk/knowledgebase/deportation-due-to-a-criminal-record/>

<https://righttoremain.org.uk/toolkit/removal/>

Administracyjny nakaz wyjazdu:

<https://righttoremain.org.uk/toolkit/removal/>

Dobrowolny powrót

<https://www.gov.uk/return-home-voluntarily>

Dlaczego napisaliśmy ten przewodnik

Osoby niebędące obywatelami Wielkiej Brytanii są w większym stopniu narażone na bezdomność, w tym na spanie na ulicy.

Osoby, które śpią na ulicy, częściej niż inni są zmuszane do opuszczenia Wielkiej Brytanii, kiedy wcale tego nie chcą.

Niektóre osoby z doświadczeniem bezdomności mogą myśleć, że nie mają innego wyjścia, jak tylko opuścić Wielką Brytanię - nawet jeśli chcą zostać. W przeszłości niektóre samorządy i organizacje charytatywne współpracowały z Home Office, aby zmusić lub przekonać bezdomnych do opuszczenia Wielkiej Brytanii.

Uważamy, że to jest nie w porządku. Napisaliśmy ten przewodnik, by pomóc osobom bezdomnym niebędącym obywatelami Wielkiej Brytanii w dochodzeniu prawa do pozostania.

Podziękowania

Jesteśmy wdzięczni organizacjom Right to Remain, Free Movement i Unlock, z których prac korzystaliśmy przy pisaniu tego przewodnika, a także Simona Barbu, Fionie Costello, Alison Davy i Jackowi Ryńskiemu za przeczytanie i skomentowanie go przed publikacją.

Autor: Ten przewodnik został napisany przez Benamina Morgana przy współudziale Ellen Fotheringham i Jeana Demars

Zaprojektowane i zilustrowane: Aurelia Lange

Tłumaczenia: Kasia Makowska.

O PILC

Public Interest Law Centre (Centrum Prawne Interesu Publicznego, PILC) istnieje, by przeciwstawiać się systemowej niesprawiedliwości poprzez reprezentację prawną, strategiczne spory sądowe, badania i edukację prawną.

PILC jest finansowane przez Joseph Rowntree Charitable Trust w celu monitorowania i obrony praw bezdomnych obywateli UE po Brexicie oraz promowania krytycznego, opartego na prawach podejścia do wsparcia dla tej grupy.

